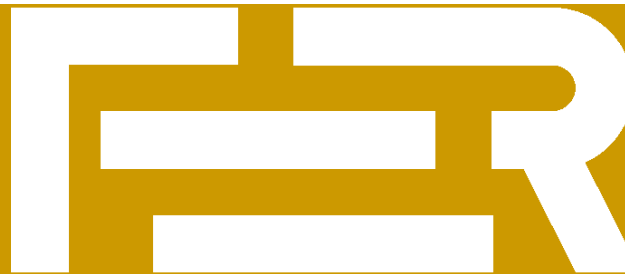

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Biblijska teologija 1

FER, zim. sem. 2021./21.
doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ, FFRZ
Tanja Lakić, mag. theol.

<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>

Svi puci neka te slave (Ps 67)

Musical score for the hymn "Svi puci neka te slave (Ps 67)". The score is written on a single staff in treble clef, with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 3/8 time signature. The melody consists of a series of chords and notes. Above the staff, the chords are labeled: E, H7, E, A, H7, E. The lyrics are written below the staff: Svi pu - ci ne-ka te sla - ve, te - be Sve-viš - nji! The melody is simple and repetitive, with a final cadence.

E H7 E A H7 E

Svi pu - ci ne-ka te sla - ve, te - be Sve-viš - nji!

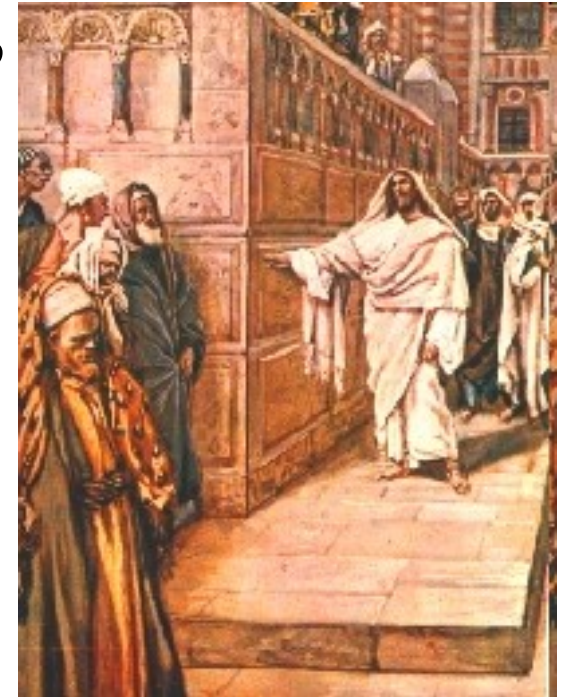
Biblija na Uskrs (Lk 24)

- “Počevši od Mojsija i svih proroka što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
 - “**otvara** nam Pisma” (v32)
- Trostruki preokret:
 - oči (v16.**31**)
 - srce (v25.**32**)
 - govor (v17.**29**)
- Trostruki rezultat (v32s.36):
 - osjećaj (v32), povratak do Križa, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu, Prorocima i Psalmima* (v44)
 - *o meni* napisano”
 - “**otvori** im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Ključ: Učitelj i Sveto pismo

- γέγραπται [gegraptai] – “pisano je”
 - tri kušnje u pustinji:
 - Čovjek ne živi samo o kruhu (Pnz = *Ponovljeni zakon* 8,3)
 - Ne iskušavajte Boga svoga (Pnz 6,16, LXX=*Septuaginta* jd.)
 - Njemu iskazuj štovanje (Pnz 6,13)
- νόμος καὶ προφetaί [nomos kai profetai] – Zakon i Proroci
 - *ispuniti* (Mt 5,17)
 - zlatno pravilo: Činite! (Mt 7,12)
 - prva zapovijed: Ljubi! (Mt 22,40)

Ps 1: Kako biti sretan

- *blaženstvo* ljudske osobe (‘iš v1)
 - koji je put prema v2?
- *Zakon-Tora* תורה (v2)
- = životna pouka – Božja
 - ⇔ “put” propasti (דרך v1.6)
- Pristup? (v2)
- *Užitak* + meditacija dan i noć (v2)
- Simbol? (v3)
- drvo (od Post do Otk) – Post 1,28
 - Budite plodni!
- Opreka: grješnik – pravednik v5s
 - “neće ustati” (v5 – usp. “pljeva”)
 - ⇔ put poznat Bogu (ידע v6)

- Zlotvor, opak (v1.4s)
 - što nudi u v1?
- Savjetuje (v1)
- Grješnici (v1.5)
- Stanište tračarâ (v1)
- ⇔ zajednica pravednikâ (v5)
- Simbol? (v4)
- pljeva

Sveta knjiga

- u kršćanstvu i, uvelike, u židovstvu
- normativna
- Riječ Božja
 - “Napisao sam za njihovu *pouku*” (יהי *jarâ* Izl 24,12)
 - “Napisano nama za *pouku*” (διδασκαλία Rim 15,4)
- vrhunski dokument kulture:
 - Mezopotamija, Egipat, Aram, Asirija, Babilon, Perzija, Grčka, Rim...
 - početak suvremene pismenosti
 - izvor umjetnosti
- Tisućljeće hebrejske povijesti + Krist i prva Crkva

Vijek hvaljen Bog (Ps 87)

D A h G e A D (A)

Vjek hva - ljen Bog,
Vjek hva - ljen Bog,
vjek hva - ljen Bog
vjek hva - ljen Bog
po svoj zem - lji
a - le - lu - ja!

Ime

- **Biblos – fenička luka**
- **τὰ βιβλία [ta biblia] – umanjenica, množina**
 - **1. Klem**
- **ἡ ἱερὰ βίβλος**
[he hiera biblos] – **sveta knjiga (2 Mak 8,23)**
- **“Pismo/Pisma” – u NZ oko 50x**
- **“Zavjet” – Savez: ברית *b^erît*, διαθήκη [diathéke]**
 - **Vetus et Novum Testamentum > europski jezici**
- **Obveza, ne samo oporuka**

Stari i Novi zavjet

- Savez na Sinaju (Izl – Br)
 - “krv *Saveza*” (Izl 24,8)
- Isus (1 Kor 11,25=Lk 22,20):
 - “Ova je čaša *novi Savez* u mojoj krvi”
 - “novi Savez” Jr 31,31 ⇔ “stari zavjet” (2 Kor 3,14)
 - “ovo je *moja* krv *Saveza*” grč. Mk 14,24 usp. Izl 24
 - “ovo je moja krv, krv *Saveza*” Mt 26,28
 - Mt, Mk, Lk – *sinoptici* (zajednički gledaju na kronologiju Isusova života)
- Hebr: “novi savez” (8,13) – “prvi savez” (9,15)

Biblijski *Kanon*

- **κανών** – mjera:
 - ustaljeni popis i raspored
- **Suvremeni kanon SZ:**
- *Petoknjižje*
- *i Povijesne* knjige:
 - Jš do 2 Mak
- *Mudrosne* knjige:
 - Job do Sir + Psalmi
- *Proročke* knjige:
 - Iz do Mal

- **NZ:**
- **Evandjelja i Djela**
- = **povijest**
- **Poslanice**
(Pavlove + Katoličke)
- = **mudrost**
- **Otkrivenje**
- = **proroci**